

μπουκάλα

Πέμπτη, 3 Ιουλίου 2014

119

Σημασία:

Δοχείο χωρητικότητας 1 ή 2 λίτρων το πολύ για την φυλάξη υγρών.
Λέγεται κα μπουκάλι

Συνωνυμα

Μποτίλια

από το ιταλικό

Νταμιτζάνα

από το ιταλικό damigiana από το όνομα της Περσική πόλης DAMAGHAN που ήταν διασημή για την υαλουργία της.

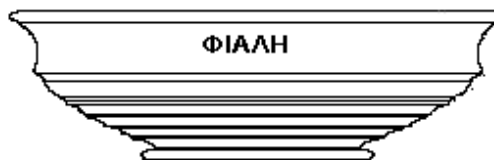

Φιάλη

Συνηθεσάτο σήμερα για το «επισημο» μπουκαλι από την αρχαία φιάλη που απεχει πολύ σε σχημα και χρήση από την σημερινή.

φιάλη, τύπος της Κοινής φιάλης, ή "πλατύ καί άβαθές άγγειόν, είδος λέβη-τος' εύρύ καί άβαθές **ποτήριον** τεφροδόχος ύδρία- άσπίς. Σκαλιστή έργασία, κόσμημα κοίλον της όροφής, " φιαλώω "κοιλαίνω (σκάπτω) τι «ΕΙς σχήμα φιάλης»: άβεβ. έτυμολ. (λ. ξένη ;). 196.

Σημ. η επιλογή μπυρας : "ζυθος φιαλη ή ζυθος ποτηρι" στα αρχαία ελληνικά είναι ταυτολογία αφου φιαλη = ποτήρι!

Παράσταση από αττική ερυθρόμορφη κύλικα, 515-510 π.α.χ.χ. Υπογράφεται από τον αγγειοπλάστη Ευξίθεο και τον αγγειογράφο Όλτο. Εικονίζεται συγκέντρωση Θεών. Στο μέσο της σκηνής ο Δίας σπένδει με φιάλη που του γεμίζει ο οινόχοος Γανυμήδης, πίσω από τον οποίο κάθεται η Εστία, κρατώντας καρποφόρα κλαδιά.

Pasted from <<https://www.google.gr/blank.html>>

φλασκί

δοχείο νερού ή κρασιού από αποξηραμένο νεροκόλοκυθο ή από ξύλο: Ένα φλασκί γεμάτο κρασί. Από το μsn. φλασκίον υποκορ. του φλάσκ(α) -ίον < μsnλατ. *flasca* (από τα παλιά γερμ.) ή Ισως από το ελληνικό φιαλη, φιαλισκη ή το φύσκη (εντερο, φουσκα, ασκι;) *Flasca*, æ, f., δοχείο για κρασι [ασκι ή κύπελο από δερμα] : *Isird.*20, 6, 2; *GLOSS.* *fiasco*, onis, m., μπουκαλι κρασιου : *S. Gr. Dial.* 2, 18. *Dictionnaire Gaffiot latin-français* (1934) σελ. 210

Ετυμολογία:

Η λέξη **μπουκάλα** είναι αντιδανειο από το Λατ. **Baucalis** από το αρχ. Ελλ. **βαύκαλις** **baucalis**, is, m. (βαύκαλις), vase en terre pour rafraîchir : *Cassian.Ccen.* 4, 16. *Dictionnaire Gaffiot latin-français* (1934) σελ. 210

Συγγενες και το **βαυκάλιον**, τό,δοχείο με στενό λαιμό , που γουργουρίζει όταν το νερό χύνεται μέσα ή έξω.

Σήμερα ακομη λεμε «μη **βαυκαλιζεσαι**» δηλ. μην ξεγελας τον ευατο σου με φρούδες, με ματαιες ελπιδες.

βαυκαλαν ή **βαυκαλίζειν** κατακοιμίζειν. « τιθνεῖν τά παιδιά μετ' ωδής, κοιμίζειν» (Ησύχιος 360.) δηλ. νανουρίζω . Και η κούνια λεγεται **βαυκάλη**. Την χρηση της κουνιας εισηγεται ο Σορανός ώστε η μητερα να μην κοιμαται μαζί με το παιδι και το πλακωσει και το πνιξει.

*μή συγκοιμάσθω δέ τό βρέφος αύτη: καί μάλιστα έν άρχαῖς: ἵνα μή άπρούπτως έπικυλισθεῖσα περιθλάσεως ή πνιγμού γένηται παραιτία. διό και παρακειίσθωσαν αί **βαυκάλαι** τη κλίνη, καν εγγιον ετι σπουδάξη τό βρέφος έχειν, ή σκάφη κατά της κλίνης έπιτιθέσθω.*

Soranus Med.: Gynaeciorum libri iv.

Εγκυκλοπαιδικά: Μπουκάλα

Παιχνίδι όχι και τόσο παιδικό, που παίζαμε στα πάρτυς .
Γυρνούσες τη μπουκάλα κι όποιον πετύχαινες τον φιλούσες. Η διαφοροποίηση του παιχνιδιού είχε να κάνει με τους όρους που έβαζε η εκάστοτε παρέα. Δηλαδή γινόταν συμφωνία απ την αρχή για το αν θα το φιλί θα ήταν Regular η Super αμόλυβδη και αν θα φιλιόταν άτομα του ίδιου φύλου. Γενικώς ένα ωραίο παιχνίδι για σαλιαρισμα.

Βαυκαλιζω

Στην βαύκαλιν εβαζαν λιθαρακια η ξερα ρεβυθια και σχηματιζαν ετσι μια απλη κουδουνιστρα με την οποια βαυκάλιζαν, κοιμιζαν τα μωρά.

Το ρημα βαυκαλιζω δεν είναι ταυτοπαθες στην παθητικη φωνη. Βαυκαλιζομαι μεν αλλα υπο κατοπιου άλλου. Αρα το "μην βαυκαλιζεσαι" είναι ανοητον λεγεται αντι του ορθου : "μην αφηνεις να σε βαυκαλιζουν" , να σε αποκοιμιζουν.

Οινος δι' οικίας

Οι ταβερνες ήτα καρβουνιαρικα που πουλουσαν «οινον δι οικίας» απαιτουσαν από τον πελατη να φερνει και το μπουκαλι για γεμισμα. Χρησιμοποιουνταν συνηθως γυαλινες «οκαδιάρες» μπουκαλες ή και (για μεγαλα γλέντα) νταμιτζάνες.

Ξενόγλωσσα

Λατινικά

Υστερο μεσαιωνικο BUTTA ή ΒΟΤΤΑ με υποκοριστικο buticula από το ελληνιστικο βοϋτις ή βοϋττις ή βοϋτή με υποκοριστικο το βούτιον και κατοπιν βυτιον,
Το βυτιον επιζει στην ΝΕ στα βυτιοφόρα οχηματα. Και με τσιτακισμο εγινε βουτσίον και μετα βουτσί. Από το βουτσί προερχεται το επαγγελματικο επωνυμο Βουτσινας και Βουτσάς.

βουτσίον το· βουτσί· βουτσίν· βουττίιν.

- 1) Βαρέλι για διατήρηση κυρίως κρασιού:
αν είν' και θέλετε κρασά, βουτσίά 'χω να σας δείξω (Σαχλ. Β' PM 595).
- 2) Μέτρο χωρητικότητας πλοίων:
θέλει είσταιν τούτον το καράβιν βουτσίωιν επτακοσίωιν (Καραβ. 49420).

[<ουσ. βουττίον (6. αι. Lampe, βλ. και LBG, λ. βουτ(τ)ίον <μγν. ουσ. βούττις + κατάλ. -ίον). Ο τ. -ί στο Meursius (-τζή) και σήμ. ιδιωμ., καθώς και οι άλλοι τ. Η λ. στο Meursius (-τζ-)]

Ιταλικά bottiglia

Υποκοριστικό του λατινικού BOTTA

Αγγλικά bottle

από το αρχαιο Γαλλικό boteille από όπου και το butellier "οινοχοος" και το αρχαιο Γαλλικό boteillier "cup-bearer, butler" από το boteille "μπουκάλι" προεκυψε ο butler: ο υπηρέτης ενός νοικοκυριού υπεύθυνος για το κρασι, officer in charge of wine.

Γαλλικά bouteille

Συνωνυμα

balthazar, bonbonne, bordelaise, bouillotte, boutanche, burette, canette, carafe, carafon, chopine, dame-jeanne, demie, fiasque, fillette, fiole, flacon, gourde, jarre, jéroboam, kil, litre, magnum, mathusalem, nabuchodonosor, pot, roteuse, rouille, salmanazar, siphon, tourie, vert

Εικόνες:

Φιάσκο Κιάντι

Βούτα ή μαστελλο botta

Φράσεις

Εμεινε μπουκάλα

μονος, ερημος, εγκαταλελειμενος ισως ορθοτερον "εμεινε [σαν την κενη] μπουκάλα" ή "[ενν. τελειωσε το κρασι και ...]έμεινε η μπουκάλα" γιατι όταν αδειασει η μπουκαλα από το κρασι οι συνδαιτυμόνες

εγκαταλείπουν το τραπέζι και η μπουκάλα μένει μόνη της.

Παροιμίες:

Επωνυμία

Παντελής Μπουκάλας, Δημοσιογράφος

Παραδείγματα:

Αναφορές

Ποίηση

Αλα, ανοίξε κι άλλη μπουκάλα

Copyright© 2013 by Aris Stougiannidis AENAON - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ

